

SEUDULLINEN MONITOIMIKESKUS

YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN
ARVIOINTIOHJELMA

19.3.2004

YLIKIIMINGIN KUNTA

Hailuoto Haukipudas Liminka Lumijoki Kempele Kiiminki Muhos Oulu Oulunsalo Tyrnävä

SUUNNITTELUKESKUS OY
Oulu

Hanke:

Seudullinen monitoimikeskus

Hankkeen tarkoitus:

Moottoriurheilun, harrasteilmailun, urheiluam-
munnan ja monien muiden toimintojen monitoi-
mikeskus, jossa ovat monipuoliset yhteiskäy-
tössä olevat tukipalvelut

Sijainti:

Ylikiimingin kunta

Hankkeesta vastaava:

Ylikiimingin kunta

Yhteyshenkilö:

Projektipäällikkö Aarne Holmi
Harjutie 18
91300 Ylikiiminki
puh. (08) 819 0148
045 635 6306
fax. (08) 817 7664
aarne.holmi@ylikiiminki.fi

YVA-ohjelman laatija:

Suunnittelukeskus Oy

Yhteyshenkilö:

Suunnittelupäällikkö Hannu Kemiläinen
Hallituskatu 13-17 D 7. krs
90100 Oulu
puh. (08) 825 8223
040 734 3026
fax. (08) 825 8250
hannu.kemilainen@suunnittelukeskus.fi

Yhteysviranomainen:

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus

Yhteyshenkilö:

Ylitarkastaja Tuukka Pahtamaa
Isokatu 9
90100 Oulu
puh. (08) 315 8574
fax. (08) 315 8305
tuukka.pahtamaa@ymparisto.fi

Hankkeen internetsivut:

osoitteessa www.ylikiiminki.fi

Hankkeen perustelut

Oulun kaupungissa sijaitseva linatin moottoriurheilukeskus sekä Hiukkavaaran ampumarata-alue ovat jäämässä laajentuvan kaupungin asutuksen alle tai lähivaikutusalueelle. Ahmosuon pienlentokenttä sijaitsee Oulun lähestymislennonjohdon alueella, mikä rajoittaa lentopaikan harrastusilmailun toimintaa.

Seudullinen moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikkaselvitys valmistui v. 2002. Työssä selvitettiin myös, mitä muita toimintoja voisi sijoittua rakennettavan moottoriurheilukeskuksen yhteyteen. Vaihtoehtojen vertailun perusteella sijoituspaikkaselvityksessä päädyttiin esittämään seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikaksi Ylikiiimingin Kokkokangasta. Kokkokangas oli vaihtoehtoista ainoa, johon myös ilmailutoiminta voi sijoittua.

Oulunseudun kuntien yhteistyöneuvottelukunnan työvaliokunta päätti 11.4.2002 hyväksyä seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoittamisen Ylikiiimingin Kokkokankaalle. Samalla työvaliokunta esitti, että hanke laajennettaisiin toiminnallisesti monitoimikeskukseksi.

Ylikiiimingin kunnanvaltuusto hyväksyi seudullisen monitoimikeskuksen sijoittamisen Ylikiiimingin Kokkokankaalle 18.6.2002.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely

Päätös arviointimenettelyn soveltamisesta

Monitoimikeskukseen sijoitettaviksi suunnitellut toiminnot eivät sisälly YVA-asetuksen (268/1999) 6 §:n hankeluettelon hankkeisiin, joihin sovelletaan aina YVA-menettelyä. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen esityksestä Ympäristöministeriö päätti 21.11.2003, että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 2 momentin perusteella Ylikiiimingin monitoimikeskushankkeeseen on sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä hankkeen aiheuttamien todennäköisesti laadultaan ja laajuudeltaan merkittävien ympäristövaikutusten vuoksi.

Arviointimenettelyn kulku

YVA-menettelyn ensimmäisessä vaiheessa laaditaan arviointiohjelma, jossa esitetään selvittävät vaihtoehdot, arvioitavat vaikutukset ja arviointimenetelmät. YVA-ohjelmassa esitetään myös suunnitelma tiedottamisesta ja kuulemisesta hankkeen aikana sekä arvio hankkeen aikataulusta.

Yhteysviranomainen (Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus) asettaa YVA-ohjelman julkisesti nähtäville, jolloin kansalaiset voivat esittää siitä mielipiteensä tai muistutuksensa. Yhteysviranomaisen kokooa palautteen, pyytää tarvittavat lausunnot ja kokooa oman lausuntonsa YVA-ohjelmasta.

Tämän jälkeen käynnistyvän arviointityön tulokset esitetään arviointiselostuksessa. Selostus esitellään yleisölle luonnosvaiheessa. YVA-selostuksen valmistuttua yhteysviranomaisen huolehtii selostuksen nähtäville panosta kuulemisineen. Yhteysviranomaisen kokooa saadun palautteen, pyytää tarvittavat lausunnot ja antaa lopullisen lausuntonsa YVA-menettelystä.

Tutkittavat vaihtoehdot

0-vaihtoehdossa selvitetään, mitä vaikutuksia seudullisen monitoimikeskushankkeen toteuttamatta jättämisellä on seudullisesti tarkasteluna alueelle suunniteltujen toimintojen kannalta.

Vaihtoehdossa 1 (Seudullinen monitoimikeskus Kokkokankaalle) selvitetään ja arvioidaan Kokkokankaalle sijoitettavan seudullisen monitoimikeskuksen rakentamisesta, toimintojen sijoittamisesta ja itse toiminnoista aiheutuvat vaikutukset. Vaikutuksia verrataan alueen nykytilaan ja seudullisesti 0-vaihtoehtoon.

YVA-menettelyssä selvitetään hankkeen aikana esiin tulevat toteuttamiskelpoiset muut mahdolliset vaihtoehdot Ylikiiimingin kunnan alueella.

Arvioitavat vaikutukset

Arvioinnissa tarkastellaan YVA-lain 2 § soveltaen vaikutuksia yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön, vaikutuksia ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen sekä vaikutuksia maaperään, luonnonvarojen hyödyntämiseen, vesiin ja vesistöihin, ilmaan ja ilmastoon sekä kasvillisuuteen ja eliöihin.

YVA-menettelyn aikataulu

Yhteysviranomaisen asettaa arviointiohjelman nähtäville maaliskuussa 2004 ja antaa lausuntonsa. Varsinainen arviointityö tehdään kesän 2004 aikana. Arviointiselostus valmistunee elokuun 2004 vaihteessa. Nähtävillä olon jälkeen yhteysviranomaisen antaa lausuntonsa YVA-selostuksesta, jolloin YVA-menettely päättyy.

1	HANKKEEN KUVAUS.....	5
1.1	Hankkeen perustelut	5
1.1.1	Lähtökohdat	5
1.1.2	Sijoituspaikkaselvitys ja projektisuunnitelma	5
1.1.3	Yleissuunnitelma.....	6
1.2	Hankkeen toteuttamatta jättäminen	6
1.3	Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset	6
2	YVA-MENETTELYN KUVAUS	7
2.1	Arviointimenettelyn sisältö ja tavoitteet	7
2.1.1	Päätökset.....	7
2.1.2	Arviointiohjelma	7
2.1.3	Arviointiselostus.....	7
2.2	Arviointimenettelyn osapuolet	8
2.3	Tiedottaminen ja kansalaisten osallistuminen.....	8
3	TARKASTELTAVAT VAIHTOEHDOT	10
3.1	Vaihtoehtojen muodostaminen	10
3.2	0-vaihtoehto	11
3.3	Vaihtoehto 1 (Ve 1) Seudullinen monitoimikeskus Kokkokankaalle	11
3.4	Muut vaihtoehdot	11
4	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	12
4.1	Arvioitavat ympäristövaikutukset.....	12
4.2	Vaikutusten kohdistuminen ja rajausperusteet	12
4.3	Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinotoimintaan	12
4.4	Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.....	12
4.5	Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön	12
4.6	Vaikutukset luonnonoloihin	13
4.7	Haittojen torjunta ja lieventäminen.....	13
4.8	Epävarmuustekijät	13
4.9	Vaihtoehtojen vertailumenetelmät.....	13
4.10	Vaikutusten seuranta	13
5	ALUSTAVA YVA-MENETTELYN AIKATAULU	14
	LÄHTEET	15

1.1 Hankkeen perustelut

1.1.1 Lähtökohdat

Oulun kaupungissa sijaitsevan linatin moottoriurheilukeskus on jäämässä laajentuvan kaupungin asutuksen alle. Moottoriurheilukeskuksen toiminnoille on löydettävä uusi sijoituspaikka vuoteen 2007 mennessä.

Oulun kaupungin osayleiskaavassa on osa Hiukkavaaran alueesta varattu asutuksen käyttöön. Ampumaradan sijainti tulevan asutuksen välittömässä läheisyydessä saattaa aiheuttaa meluhäiriöitä.

Ahmosuon pienlentokenttä sijaitsee Oulun lähestymislennonjohdon alueella, mikä rajoittaa lentokentän toimintaa. Ahmosuon lentopaikan ilmailijoiden tulee sopia kaikki yhteistoimintaan ja ilmatilavarauksiin liittyvät järjestelyt Oulun lennonjohdon kanssa.

Oulun seudulla ei ole palo- ja pelastustoimelle soveltuvaa harjoitusaluetta eikä palvelus- ja pelastuskoiratoiminnan koerata-aluetta.

1.1.2 Sijoituspaikkaselvitys ja projektisuunnitelma

Seudullisen moottoriurheilukeskuksen suunnittelu ja rakentaminen on aloitettu tarkoitusta varten perustettuna usean kunnan yhteisenä projektina vuonna 2001. Tällöin käynnistettiin sijoituspaikkaselvitys. Seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikkaselvitys on valmistunut vuonna 2002 (Ouluseutu 2002). Peruslähtökohina selvitystyössä olivat moottoriurheilijoiden tarpeet. Työssä selvitettiin myös alustavasti, mitä muita toimintoja voisi sijoittua rakennettavan moottoriurheilukeskuksen yhteyteen.

Selvityksessä on tarkasteltu neljää vaihtoehtoista sijoituspaikkaa:

- Haukiputaan Kiimakangas,
- Haukiputaan Vitsasuo,
- Limingan Vehkamaa ja
- Ylikiimingin Kokkokangas.

Vaihtoehtojen vertailun perusteella sijoituspaikkaselvityksessä on päädytty esittämään seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikaksi Ylikiimingin Kokkokangasta. Kokkokangas oli sijoituspaikkavaihtoehtoista ainoa, johon myös ilmailutoiminta voi sijoittua.

Oulunseudun kuntien yhteistyöneuvottelukunnan työvaliokunta on 11.4.2002 päättänyt hyväksyä seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoittamisen Ylikiimingin Kokkokankaalle ja esittänyt Ylikiimingin kunnalle, että seudullinen moottoriurheilukeskus sijoitettaisiin Ylikiiminkiin. Samalla työvaliokunta hyväksyi hankkeen toiminnallisen laajentamisen monitoimikeskukseksi, jonka toimintojen laajuus ja sisältö määritellään yleissuunnitelmassa.

Ylikiimingin kunnanvaltuusto on 18.6.2002 hyväksynyt seudullisen monitoimikeskuksen sijoittamisen Ylikiimingin Kokkokankaalle ja että monitoimikeskuksen yleissuunnitelmavaiheen yhteydessä alueella laaditaan osayleiskaava.

Vuoden 2002 lopulla valmistui Ylikiimingin monitoimikeskuksen projektisuunnitelma. Siinä on määriteltä alueelle tulevat toiminnot:

- moottoriurheilu
- harrastus- ja sotilasilmailukeskus
- ampumarata

Muina mahdollisina toimintoina projektisuunnitelmassa on esitetty palo- ja pelastustoimen harjoitusalue, rauniokoirien koulutusalue, poliisin ja pelastustoimen ajoharjoittelurata sekä moottorikelkkareitin lähtöpaikka.

Projektisuunnitelmassa on seudullinen monitoimikeskus visioitu seuraavasti:

"Oulun seudulla toimii monitoimikeskus, jossa moottoriurheilu, harrasteilmailu, urheiluammunta ja monet muut toiminnot toimivat hyvässä yhteistyössä ja ympäristön kannalta kestävästi ja johon Ilmavoimat voivat tarvittaessa tukeutua.

Alueelle on monipuoliset yhteiskäytössä olevat tukipalvelut käsittäen mm. ravitsemispalvelut, huoltotiloja, yleisötiloja ja harrastajien tiloja.

Seudullinen monitoimikeskus on em. lajien harrastajille vetovoimainen Pohjois-Suomen ykköspaikka, joka tunnetaan myös naapurimaissa ja jolla on merkittävät vaikutukset sijaintikuntaan ja koko Oulun seudulle."

Projektisuunnitelmassa on esitetty laadittavaksi alueelle osayleiskaava ja yleissuunnitelma, määriteltä tarvittavat luvat, otettu kantaa maanhankintaan sekä tarkasteltu alustavasti mahdollisia hallinto- ja rahoitusmalleja.

1.1.3 Yleissuunnitelma

Vuoden 2003 alussa käynnistettiin Oulun seudun kuntien muodostaman ohjausryhmän koordinoimana monitoimikeskuksen yleissuunnitelman ja osayleiskaavan laatiminen. Suunnitelmat ovat luonnosvaiheessa.

Yleissuunnitelman yleisenä tavoitteena oli määrittää, mitä toimintoja monitoimikeskukseen tulee ja mihin eri toiminnot sijoittuvat valitulla suunnittelualueella. Yksityiskohtaisia tavoitteita olivat mm.:

- alueelle sijoitettavien toimintojen määrittäminen nykyisten linatin moottoriurheilukeskuksen, Hiukkavaaran ampumaradan ja Ahmosuon pienlentokentän toimintojen pohjalta
- toimintojen sijoittaminen suunnittelualueelle siten, että ne voivat toimia turvallisesti hyvässä yhteistyössä toisiaan täydentäen
- suunniteltavien toimintojen tulee aiheuttaa mahdollisimman vähän haittaa alueen luonnolle ja ympäröivälle asutukselle sekä muille yhdyskunnan toiminnoille
- toiminnot suunnitellaan ottaen huomioon tulevien käyttäjien toiveet ja mielipiteet

Yleissuunnitelmaluonnoksessa on monitoimikeskuksen toiminnoiksi määritelty:

Moottoriurheilu:

- rallicross,
- jokamiesluokka,
- motocross,
- speedway,
- karting
- Off-Road,
- kiihdytysajot
- moottorikelkkailu ja
- rallisprint sekä ralliharjoittelu

Ampumaurheilu:

- kivääriammunta,
- pistooliammunta,
- hirviammunta, villikarjuammunta,
- haulikkoammunta,
- siluettiammunta,
- ilma-aseammunta ja
- practical-, reserviläis- ja poliisiammunta.

Harrasteilmailu:

Yleissuunnitelman laatimisen aikana sotilaslentotoiminnan tarpeet osoittautuivat niin vaativiksi, että kustannus- ja rahoitussyistä päätettiin rajoittaa toiminnot vain harrasteilmailun tarpeita varten:

- moottorilento,
- experimental,
- purjelento, moottoripurjelento,
- ultrakevytlentäminen,
- riippuliito, varjoliito, vetovarjot,
- kuumailmapallolentäminen,
- laskuvarjourheilu ja
- lennokkiurheilu.

Muut toiminnot:

Oulu-Koillismaa pelastustoimen alue ja sen alueella toimia yksiköjä varten on varattava riittävän laajat ja turvalliset harjoitusalueet.

Lisäksi monitoimikeskuksen alueelle sijoitetaan palvelus- ja pelastuskoiratoiminnan koerata-alue.

1.2 Hankkeen toteuttamatta jättäminen

YVA-menettelyssä selvitetään, mitä vaikutuksia seudullisen monitoimikeskuksen toteuttamatta jättämisellä on seudullisesti moottoriurheilun ja ampumaurheilun harrastus- ja kilpailutoiminnan, harrastusilmailun, palo- ja pelastustoiminnan harjoittelun sekä palvelus- ja pelastuskoiratoiminnan harjoittamismahdollisuuksiin jatkossa.

1.3 Hankkeen edellyttämät luvat ja päätökset

Ympäristönsuojeluasetuksen 18.2.2002/169 1. luvun 1. §:n mukaan ulkona sijaitseva moottoriurheilurata, ulkona sijaitseva ampumarata ja lentopaikka ovat toimintoja, joille tarvitaan ympäristölupa. Ympäristönsuojelulain 4.2.2000/86 mukaan ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava ympäristölupa.

Ilmailulaitoksen lentokoneille tarkoitettujen maa-lentopaikkojen rakentamista ja pitämistä koskevan ilmailumääräyksen 21.1.1985 AGA M1-1 mukaan siviili-ilmailuun käytettävän lentopaikan rakentamiseen ja pitämiseen on haettava lupa Ilmailulaitokselta.

2.1 Arviointimenettelyn sisältö ja tavoitteet

2.1.1 Päätökset

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevan lain (468/194, 267/1999) 1 §:n mukaisesti lain tavoitteena on *"edistää ympäristövaikutusten arviointia ja yhtenäistä huomioon ottamista suunnittelussa ja päätöksenteossa sekä samalla lisätä kansalaisten tiedonsaantia ja osallistumismahdollisuuksia"*. Näin pyritään ehkäisemään haitallisten ympäristövaikutusten syntyminen sekä sovittamaan yhteen eri näkökulmia ja tavoitteita.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus esitti kirjeessään ympäristöministeriölle (Dnro PPO-2003-L-665-53), että ympäristöministeriö päättäisi arviointimenettelyn soveltamisesta Ylikiimingin monitoimikeskushankkeeseen ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/94) 6 §:n nojalla. Ympäristökeskus katsoi esityksessään, että suunnitellun lentokentän ja moottoriratojen yhteisvaikutukset ovat rinnastettavissa sellaiseen YVA-asetuksen hankeluutelon (268/1999 6 §) hankkeeseen, jossa pelkän kiitotien pituus on vähintään 2 100 m.

Ympäristöministeriö päätti 21.11.2003 (Dnro YM7/553/2003), että ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 4 §:n 2 momentin perusteella Ylikiimingin monitoimikeskushankkeeseen on sovellettava ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Ympäristöministeriö perusteli ratkaisuaan seuraavasti:

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (268/1999) mukaan arviointimenettelyä sovelletaan muun muassa moottoriteiden ja moottoriliikenneteiden rakentamiseen, neli- tai useampikaistaisiin ja yli 10 kilometrin pituisiin teihin, kaukoliikenteen rautateiden rakentamiseen ja lentokenttien rakentamiseen, kun pääkiitorata on vähintään 2 100 metriä pitkä. Arviointimenettelyä sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (468/1994, muut. 267/1999) mukaan lisäksi hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadustaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, asetuksessa mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Lisäksi ympäristöministeriö katsoi päätöksessään, että Ylikiimingin monitoimikeskus on kooltaan ja vaikutuksiltaan merkittävä hanke. Sen vaikutusalue on laaja ja vaikutukset ovat myös laadutaan verrattavissa YVA-asetuksessa mainittujen ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin.

Ympäristöministeriö totesi lisäksi, että alueelle laadittavana olevan yleiskaavan ja hankkeen ympäristövaikutusten arviointiin liittyvät selvitykset on YVA-lain 3 §:n mukaisesti mahdollisuuksien mukaan sovittava yhteen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettely on kuvattu pääpiirteissään sivulla 9 olevassa kaaviossa. Ympäristövaikutusten arviointimenettely jakautuu kahteen päävaiheeseen:

2.1.2 Arviointiohjelma

Menettelyn ensimmäisessä vaiheessa tehdään arviointiohjelma. Se on suunnitelma (työohjelma) siitä, mitä vaikutuksia selvitetään ja millä tavoin selvitykset tehdään. Arviointiohjelmassa esitetään lisäksi perustiedot hankkeesta ja tutkittavista vaihtoehdoista sekä suunnitelma tiedottamisesta hankkeen kuluessa ja arvio hankkeen aikataulusta.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus tiedottaa arviointiohjelman valmistumisesta ja asettaa sen julkisesti nähtäville. Asianosaisilla on mahdollisuus jättää arviointiohjelmasta yhteysviranomaiselle huomautuksia tai muistutuksia. Yhteysviranomainen pyytää tarvittavat viranomaislausunnot, kokoaa yleisön ohjelmasta antamat mielipiteet, muistutukset ja lausunnot ja antaa oman lausuntonsa hankkeesta vastaavalle. Tämän jälkeen käynnistyy varsinainen ympäristövaikutusten arviointi.

2.1.3 Arviointiselostus

Arviointityön tulokset kootaan ympäristövaikutusten arviointiselostukseen. Selostuksessa esitetään vaihtoehdon/vaihtoehtojen ympäristövaikutukset, vaihtoehtojen vertailu, arvioinnissa käytetty aineisto lähdeviitteineen, arviointimenetelmät ja yhteenveto arviointityöstä. Lisäksi selostuksessa kuvataan arviointiin liittyvät epävarmuustekijät sekä haitallisten vaikutusten lieventämis- tai ehkäisymahdollisuuksia.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus tiedottaa arviointiselostuksen valmistumisesta ja asettaa sen julkisesti nähtäville. Kuulemismenettely on samanlainen kuin arviointiohjelman yhteydessä.

Arviointiselostus ja siitä annettu yhteysviranomaisen lausunto liitetään hankkeen ympäristölupahakemukseen sekä siviili-ilmailuun käytettävän lentopaikan rakentamis- ja pitämislupahakemukseen.

2.2 Arviointimenettelyn osapuolet

Hankevastaavana toimii Ylikiimingin kunta ja yhteysviranomaisena Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus. Ympäristövaikutusten arviointiohjelman on laatinut FL Hannu Kemiläinen Suunnittelukeskus Oy:stä.

YVA-menettelyssä hankkeen eri vaiheita selostetaan sidosryhmäkokouksissa, joihin hankevastaava kutsuu hankkeen vaikutuspiiriin sijoituvien Oulun seudun kuntien (Hailuoto, Haukipudas, Kiiminki, Kempele, Liminka, Lumijoki, Muhos, Oulu, Oulunsalo, Tyrnävä) ja muiden sidosryhmien edustajia.

2.3 Tiedottaminen ja kansalaisten osallistuminen

YVA-menettely on avoin prosessi, johon asukkailla ja muilla intressiryhmillä on mahdollisuus osallistua. Kansalaiset voivat osallistua hankkeeseen esittämällä mielipiteensä ja näkemyksensä yhteysviranomaiselle sekä hankevastaavan (Ylikiiminki) ja YVA-konsultin edustajille.

Vuoropuhelun keskeisenä tavoitteena on eri osapuolten näkemysten kokoaminen. Näkemyksiä sovittamalla ja avoimella tiedottamisella pyritään lisäämään tietoa hankkeesta. Mielipiteitä kirjataan yleisötilaisuuksissa. Asianosaiset voivat ottaa myös suoraan yhteyttä yhteysviranomaisen, hankevastaavan ja konsultin yhteyshenkilöihin koko YVA-prosessin ajan.

YVA-ohjelma on esitelty yleisölle 29.3.2004.

Yhteysviranomaisen tiedottaa arviointiohjelman valmistumisesta kuuluttamalla siitä hankkeen vaikutusalueen lehdissä. Tiedotuksessa ilmoitetaan nähtävilläolopaikat ja -aika sekä ohjeet lausumismenettelylle. Yhteysviranomaisen tiedottaa myös antamastaan lausunnosta.

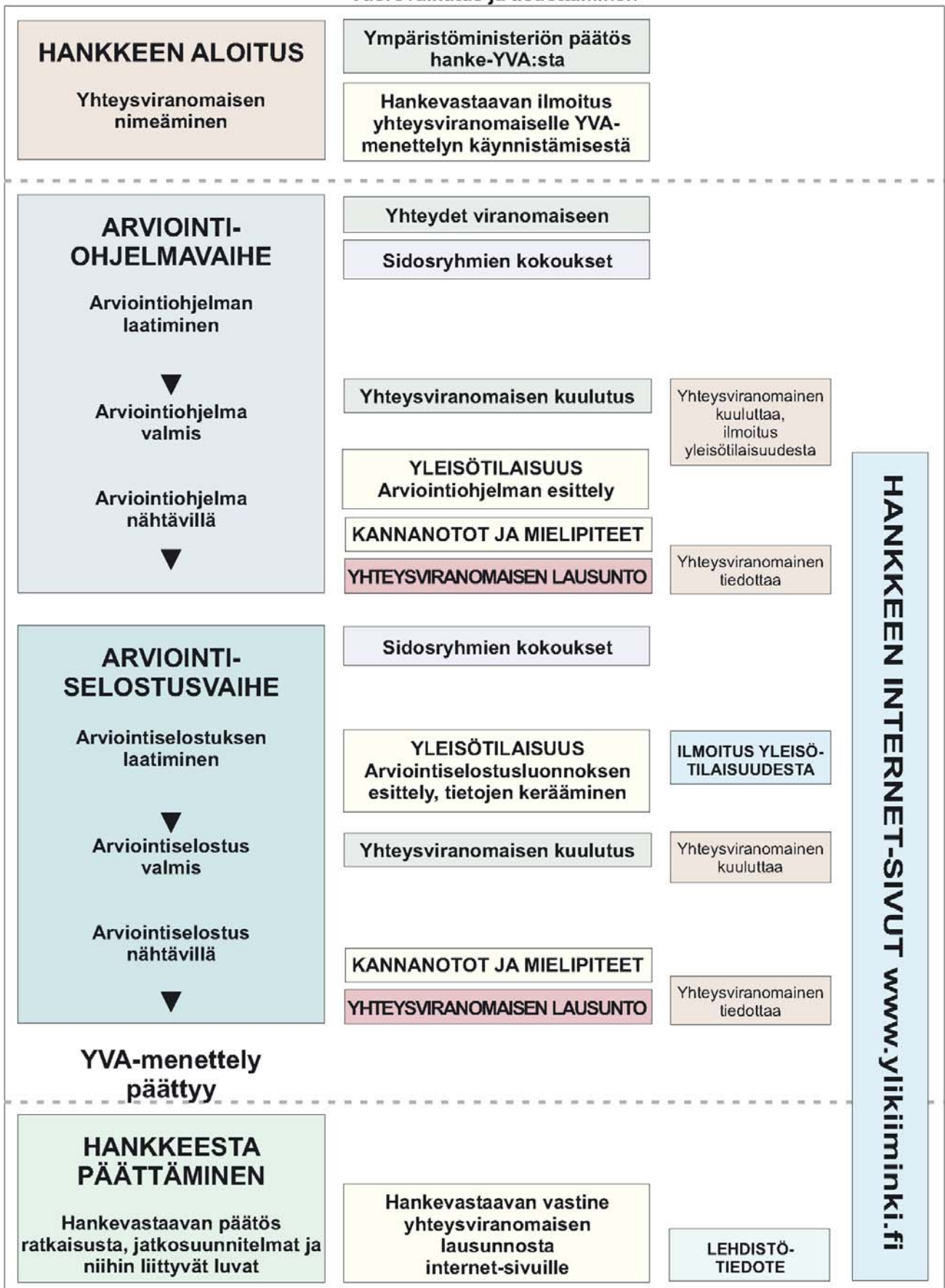
Arviointiselostuksen luonnosvaiheessa syksyllä 2004 järjestetään toinen yleisötilaisuus kansalaisille. Tilaisuudessa käydään läpi arviointiohjelmasta saadut mielipiteet ja lausunnot ja esitetään niille vastineet. Yleisötilaisuudessa esitellään arvioitavat vaihtoehdot sekä alustavat arviointimenettelyn tulokset. Yleisön mielipiteet kirjataan. Arviointiselostuksen valmistuttua tapahtuu kuuleminen samoin kuin arviointiohjelmavaiheessakin.

Hankkeen tiedottamista ja osallistumista varten on perustettu Internet-sivut osoitteeseen www.ylikiiminki.fi. Arviointiohjelma ja -selostus laitetaan valmistuttuaan kokonaisuudessaan Internet sivuille.

YVA-MENETTELYN KULKU

Vuorovaikutus ja tiedottaminen

3.1 Vaihtoehtojen muodostaminen

Selvitys seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikasta (Ouluseutu) valmistui vuonna 2002. Moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikkaselvityksenä käynnistynyt hanke käsitteli aluksi vain Haukiputaan Kiimakankaan ja Vitsasuon sekä Limingan Vehkamaan alueita. Työn kuluessa nousi esille myös ajatus monitoimikeskuksesta eli harrasteilmailun ja urheilumunnon yhdistäminen moottoriurheilukeskukseen. Tuossa vaiheessa myös ilmavoimien harjoituspaikkana toimiminen oli tarkasteluissa mukana. Sitten ilmavoimat on ilmoittanut vetäytyvänsä hankkeesta.

Muita ilmailulle sopivia kohteita etsittäessä olivat ensimmäisessä vaiheessa mukana Haukiputaan Joutsenkangas, Kiimingin pohjoispuolella oleva alue sekä Lamulan ja Kalliomaan alueet Ylikiiimingistä. Vaihtoehtoista Lamulan alueen ongelmana oli yli 300 m korkean radiomaston läheisyys. Kalliomaa arvioitiin liikenneyhteyksiltään huonoksi. Kiimingin alueen ongelmaksi todettiin vaikeat pohjaolosuhteet, koska alue on pääosin suota. Haukiputaan Joutsenkangas valittiin tässä vaiheessa neljänneksi sijoituspaikkavaihtoehtoksi. Ilmailulaitos otti kuitenkin kielteisen kannan harrastusilmailutoimintojen sijoittumiseen ko. alueelle (Ouluseutu 2002).

Tämän jälkeen neljättä vaihtoehtoa etsittiin Ilmailulaitoksen määrittämän Oulunsalon lentoaseman lennonjohtotoiminnan ja lentoturvallisuuden vaatiman vapaan ilmatilan (TMA-alue) ulkopuolelta. Toisessa vaiheessa esillä olivat Ylikiiimingin Kalliomaan ja Vesalan alueet kuntakeskuksen läheisyydessä sekä Arkalan ja Kokkokankaan alueet valtatie 20 varrella. Kokkokangas valittiin neljänneksi vaihtoehtoksi hyvien liikenneyhteyksien ja maasto-olosuhteiden johdosta. Lisäksi valinnassa otettiin huomioon maanomistus ja Ylikiiimingin kunnan myönteinen kanta (Ouluseutu 2002). Arkalan alueen käyttöä monitoimikeskuksena rajoittavat maasto-olosuhteet ja useiden korkeiden mastojen rakentamisvaraukset.

Lopullisessa sijoituspaikkaselvityksessä käsiteltiin ja vertailtiin seikkaperäisesti mahdollisia sijoittamispaikkavaihtoehtoja:

- Haukiputaan Kiimakangas,
- Haukiputaan Vitsasuo,
- Limingan Vehkamaa ja
- Ylikiiimingin Kokkokangas.

Vertailussa otettiin huomioon alueiden luonnonolosuhteet ja maaperä, Natura-alueiden läheisyys, pohjavesiolosuhteet, moottorirata- ja lentomelu, maankäyttö-, kaavoitus- ja maanomistusolosuhteet, liikenteellinen saavutettavuus ja vaikutukset liikenteeseen, moottoriurheilu- ja muiden toimintojen sijoittamismahdollisuudet alueille sekä rakentamiskustannukset.

Sijoituspaikkaselvityksessä päädyttiin esittämään seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikaksi Ylikiiimingin Kokkokangasta. Kokkokangas on sijoituspaikkavaihtoehtoista ainoa, johon myös ilmailutoiminta voi sijoittua. Kokkokangas on siten ainoa vertailuista kohteista, johon voidaan sijoittaa seudullinen monitoimikeskus.

Moottoriurheilukeskus olisi mahdollista sijoittaa myös Limingan Vehkamaalle, mutta ko. alueelle ei voida sijoittaa ilmailutoimintaa.

Haukiputaan Vitsasuota ja Kiimakangasta ei tehtyjen selvitysten pohjalta suositella moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikoiksi. Tähän vaikuttivat maanomistus- ja maankäyttöolosuhteet, asukkaiden vastustus, maa- ja kallioperäolosuhteiden sopimattomuus sekä Haukiputaan kunnan kielteinen kanta. Näille paikoille ei voida sijoittaa myöskään ilmailutoimintaa.

Oulunseudun kuntien yhteistyöneuvottelukunnan työvaliokunta päätti 11.4.2002 hyväksyä seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoittamisen Ylikiiimingin Kokkokankaalle ja esitti Ylikiiimingin kunnalle, että seudullinen moottoriurheilukeskus sijoitettaisiin Ylikiiiminkiin. Ylikiiimingin kunnanvaltuusto hyväksyi 18.6.2002 seudullisen monitoimikeskuksen sijoittamisen Ylikiiimingin Kokkokankaalle.

3.2 0-vaihtoehto

0-vaihtoehdossa selvitetään, mitä vaikutuksia seudullisen monitoimikeskushankkeen toteuttamatta jättämisellä on seudullisesti tarkasteluna moottoriurheilun ja ampumaurheilun harrastus- ja kilpailutoiminnalle, harrastusilmailulle, palo- ja pelastustoiminnan harjoittelulle sekä palvelus- ja pelastuskoiratoiminnalle.

Toimintojen hajauttamismahdollisuuksia tarkastellaan nykytilanteen pohjalta ja seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikkaselvityksessä (Ouluseutu 2002) esillä olleiden muiden vaihtoehtojen (Haukiputaan Vitsasuo ja Kiimakangas sekä Limingan Vehkamaa) pohjalta.

3.3 Vaihtoehto 1 (Ve 1): Seudullinen monitoimikeskus Kokkokankaalle

YVA-menettelyssä selvitetään ja arvioidaan Ylikiimingin Kokkokankaalle sijoitettavan seudullisen monitoimikeskuksen ympäristövaikutukset.

Monitoimikeskuksen rakentamisesta, toimintojen sijoittumisesta ja itse toiminnoista aiheutuvat ympäristövaikutukset selvitetään ja arvioidaan niiden laatu, määrä, ulottuvuus ja ajallinen kesto sekä vertaillaan odotettavissa olevia vaikutuksia nykytilaan ja seudullisesti 0-vaihtoehtoon (seudullista monitoimikeskusta ei toteuteta). YVA-menettelyssä arvioidaan myös toimintojen keskittämisen vaikutukset ja verrataan niitä 0-vaihtoehtoon.

3.4 Muut vaihtoehdot

Hankevastaavalla ei ole tällä hetkellä tiedossa muita mahdollisia monitoimikeskukselle soveltuvia sijoituspaikkoja Ylikiimingin kunnan alueella.

YVA-menettelyssä selvitetään muut mahdolliset hankkeen aikana esiin tulevat toteuttamiskelpoiset vaihtoehdot Ylikiimingin kunnan alueella.

4.1 Arvioitavat ympäristövaikutukset

Tässä hankkeessa ympäristövaikutuksilla tarkoitetaan seudullisen monitoimikeskuksen sijoittamisen, rakentamisen ja toimintojen aiheuttamia välittömiä ja välillisiä vaikutuksia ympäristöön. Arvioinnissa tarkastellaan sekä rakentamisen että käytön aikaisia vaikutuksia. YVA-lain (468/1994) 2 §:n mukaisesti ympäristövaikutusten arvioinnissa on tarkasteltava seuraavia kokonaisuuksia:

- **Vaikutukset yhdyskuntarakenteeseen, rakennuksiin, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön;** tässä hankkeessa nämä tarkoittavat vaikutuksia maankäyttöön, maankäytön ja tiestön kehittämissuunnitelmiin, maa- ja metsätalouteen, asutukseen, kiinteistöihin, virkistykseen sekä maisemaan ja kulttuuriperintöön.
- **Vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen,** joita tässä hankkeessa ovat lähinnä melun mahdollisesti aiheuttamat vaikutukset.
- **Vaikutukset maaperään, luonnonvarojen hyödyntämiseen, vesiin ja vesistöihin, ilmaan ja ilmastoon sekä kasvillisuuteen ja eliöihin.** Tässä hankkeessa näitä vaikutuksia ovat vaikutukset kasvillisuuden ja eliöstön vuorovaikutussuhteisiin ja luonnon monimuotoisuuden ja suojeluarvojen säilymiseen. Hanke vaikuttaa myös maaperään.

4.2 Vaikutusten kohdistuminen ja rajausperusteet

Ympäristövaikutusten laajuus ja merkitys riippuvat vaikutuksen kohteen luonteesta. Erityyppiset ympäristövaikutukset kohdistuvat alueellisesti eri tavoin. Osa vaikutuksista kohdistuu vain paikallisiin asioihin, osa koskettaa laajempia kunnallisia ja seudullisia kokonaisuuksia. Esimerkiksi luonto- ja meluvaikutukset kohdistuvat pääosin itse alueelle ja sen lähiympäristöön kun taas liikenteelliset ja toiminnalliset vaikutukset heijastuvat koko Oulun seudulle.

4.3 Vaikutukset maankäyttöön ja elinkeinotoimintaan

YVA-menettelyssä selvitetään seudullisen monitoimikeskuksen sijoittamisen vaikutukset seudullisen maankäytön ja elinkeinotoiminnan kanalta.

YVA-menettelyn vaikutusalueella on voimassa Pohjois-Pohjanmaan seutukaava 1990 (Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto 1993). Maakuntavaltuusto hyväksyi 11.6.2003 Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaavan. Maakuntakaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana.

Oulun seudun seutuvaltuusto hyväksyi Oulun seudun kuntien (Hailuoto, Haukipudas, Kempele, Kiiminki, Muhos, Oulunsalo ja Oulu) yhteisen yleiskaavan 26.8.2003 (Oulun seudun yleiskaava 2020). Kaava on ympäristöministeriössä vahvistettavana.

4.4 Vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen

Vaikutuksilla ihmisten elinolosuhteisiin ja viihtyvyyteen tarkoitetaan ihmisiin, elinympäristöihin ja yhteisöihin kohdistuvia vaikutuksia, jotka aiheuttavat muutoksia ihmisten päivittäisessä elämässä, käyttäytymisessä tai asuinympäristön viihtyisyydessä. Vaikutukset koostuvat niistä näkemyksistä tai tuntemuksista, jotka alueen asukkaat kokevat monitoimikeskuksen sijoittamisen aiheuttamiksi muutoksiksi elinpiirissään.

Sosiaalisten vaikutusten arvioinnissa kartoitetaan kansalaisten ja eri sidosryhmien näkemykset ja mielipiteet. Vaikutukset arvioidaan eri tahoilta saadun palautteen perusteella. Palaute kootaan mm. yleisötilaisuuksissa käytävien keskustelujen ja palautelomakkeilla annettujen mielipiteiden perusteella. Asukkaat voivat ottaa myös suoraan yhteyttä yhdyshenkilöihin, jolloin tiedot ja mielipiteet kirjataan. Mielipiteistä laaditaan yhteenveto arviointiselostukseen. Vaikutukset kuvataan asukkaiden ja muiden tahojen kokemina muutoksina asuinympäristössä, turvallisuudessa ja elinkeinotoiminnassa.

4.5 Vaikutukset maisemaan ja kulttuuriperintöön

Hankkeen vaikutuksia maisemaan arvioidaan tutkimalla maisema-alueiden sietokykyä maisema-analyysin perusteella. Maisema-analyysissä tarkastellaan maisemakuvaa muodostavia tekijöitä kuten maisematilaa, maiseman kiinne-kohtia ja näkymiä. Maisema-analyysi perustuu kartta-, ilmakehän- ja valokuva-analyysiin, jota täydennetään maastotarkastelulla. Maisemavaikutuksia havainnollistetaan kuvasovitteilla.

4.6 Vaikutukset luonnonoloihin

Luontovaikutusten arvioinnissa kuvataan seudullisen monitoimikeskuksen sijoittamisen, rakentamisen ja toimintojen aiheuttamat välittömät ja välilliset vaikutukset luonnon monimuotoisuuden kannalta merkittäviin alueisiin. Työssä arvioidaan muutosten vaikutukset kasvillisuuteen, luontotyyppeihin ja eläimistöön.

Vaikutusten merkittävyyden määrittely perustuu alueen luontoarvoihin sekä mahdollisesti tavattavien uhanalaisten lajien uhanalaisuusluokkaan ja esiintymien vaarantumisen mahdollisuuteen sekä sen ehkäisemiseen.

4.7 Haittojen torjunta ja lieventäminen

Vaikutusten tarkasteluun sisältyy kaikissa tarkasteluryhmissä haitallisten vaikutusten lieventämis- tai ehkäisymahdollisuuksien selvittäminen. Arviointiprosessin yhteydessä selvitetään mahdolliset tekniset ratkaisut ja toimenpiteet mahdollisesti aiheutuvien haittojen lieventämiseksi tai ehkäisemiseksi, rakentamisen aikaisien haittojen vähentämisen periaatteet sekä periaatteet johtoalueiden jälkikäsittelylle.

4.8 Epävarmuustekijät

Vaikutusten arviointi koskettaa usein myös niitä arvoja ja arvostuksia, jotka tuottavat erilaisia näkemyksiä ja merkityssisältöä vaikutusten arviointiin. Hankkeen aikana käytävän vuoropuhelun eräänä tarkoituksena on tuoda esiin erilaisia näkemyksiä vaikutuksista ja niiden merkittävyydestä eri kohderyhmien katsantokannalta.

Arviointityön aikana otetaan huomioon mahdolliset epävarmuustekijät lähtötiedoissa, vaihtoehtoeissa, YVA-menettelyssä ja vaikutusten arvioinnissa. Selostuksessa kuvataan mahdollisia epävarmuustekijöitä ja niiden lieventämistoimenpiteitä.

4.9 Vaihtoehtojen vertailumenetelmät

Vertailumenetelmänä käytetään ns. erittelevää menetelmää, jolloin korostetaan eri arvolähtökohdista lähtevää päätöksentekoa. Menetelmä ei voi ratkaista parasta vaihtoehtoa. Eri aikoina ilmeneviä tai eri yksilöihin tai ryhmiin kohdistuvia vaikutuksia ei lasketa yhteen.

Kunkin vertailtavan osa-alueen kohdalla selvitetään nykytilanne ja verrataan tutkittavaa vaihtoehtoa ja nykytilannetta keskenään. Ympäristö-

vaikutusten vertailusta laaditaan yhteenveto sekä sanallisesti että taulukkomuodossa. Näissä vaikutukset ovat keskitetysti näkyvissä (myönteinen vaikutus – ei vaikutusta – kielteinen vaikutus; myös vaikutusten voimakkuusasteita voidaan eritellä).

4.10 Vaikutusten seuranta

Arviointityössä selvitetään, onko alueella kohteita, joihin kohdistuu merkittäviä vaikutuksia ja joiden tarkkailu edellyttäisi seurantaohjelman laatimista. Seurantaohjelmasta ja -menetelmistä voidaan esittää näkemyksiä.

Alustava aikataulu YVA-menettelylle on esitetty alla olevassa kaaviossa.

Arviointiohjelma asetetaan nähtäville maaliskuussa 2004. Nähtävillä olon aikana arviointiohjelma voi jättää lausuntoja ja huomautuksia yhteysviranomaiselle. Tämän jälkeen yhteysviranomainen antaa oman lausuntonsa viimeistään kuukauden kuluessa nähtävillä olon päätymisestä.

Vaikutusten arviointiyötä varten kerätään tausta-aineistoa kevään 2004 aikana.

Varsinainen arviointityö aloitetaan yhteysviranomaisen annettua lausuntonsa. Toinen yleisötilaisuus on tarkoitus järjestää varsinaisen arviointityön luonnosvaiheessa, kesäkuun 2004 lopulla.

YVA-selostus valmistunee syyskuussa 2004. Tämän jälkeen yhteysviranomainen asettaa YVA-selostuksen nähtäville, kokoaa saamansa palautteen, pyytää tarvittavat lausunnot ja antaa YVA-menettelystä lopullisen lausuntonsa syyskuun 2004.

Tämän jälkeen YVA-selostukseen tehdään mahdolliset yhteysviranomaisen esittämät täydennykset ja YVA-prosessi päättyy.

	tammi	helmi	maalis	huhti	touko	kesä	heinä	elo	syys	loka	marras	joulu
1 YVA-ohjelma												
Lähtömateriaalin hankkiminen												
Arviointiohjelman laatiminen												
2 YVA-selostus												
Arviointityö												
Arviointiselostuksen laatiminen												
Vuoropuhelu												
Sidosryhmät												
Yleisöesittelyt												
Yhteysviranomainen												
Nähtävillä olo												
Lausunnot												
Lehti-ilmoitukset												
Kuulutukset												

Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Suomen säädöskokoelma 268/1999.

Ilmailulaitos (1985). Lentokoneille tarkoitettujen maalentopaikkojen rakentamista ja pitämistä koskeva ilmailumääräys. AGA M1-1. 21.1.1985.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä. Suomen säädöskokoelma 468/1994.

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain muuttamisesta. Suomen säädöskokoelma 267/1999.

Oulun seudun seutuvaltuusto (2003). Oulun seudun yleiskaava 2020. Oulun seudun seutuvaltuusto 26.8.2003. YM:ssä vahvistettavana.

Ouluseutu (2002). Selvitys seudullisen moottoriurheilukeskuksen sijoituspaikasta. Ouluseutu-sarja N:o 15. Tieliikelaitos.

Ouluseutu (2002). Ylikiimingin monitoimikeskus. Projektisuunnitelma 13.11.2002. Tieliikelaitos.

Pohjois-Pohjanmaan liitto (2003). Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava. Maakuntavaltuusto 11.6.2003. YM:ssä vahvistettavana.

Pohjois-Pohjanmaan seutukaavaliitto (1993). Pohjois-Pohjanmaan seutukaava 1990. YM 8.1.1993.

Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus (2003). Yhteysviranomaisen esitys ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain soveltamisesta Ylikiimingin monitoimikeskushankkeeseen. 28.10.2003. Dnro PPO-2003-L-665-53.

Ylikiimingin kunta (2003). Seudullisen monitoimikeskuksen yleissuunnitelma ja osayleiskaava. Lähtökohdat ja tavoitteet. Suunnittelukeskus Oy.

Ylikiimingin kunta (2004). Seudullinen monitoimikeskus. Yleissuunnitelma. Luonnos 18.3.2004. Suunnittelukeskus Oy.

Ylikiimingin kunta (2004). Seudullisen monitoimikeskuksen osayleiskaava. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 18.3.2004. Suunnittelukeskus Oy.

Ympäristöministeriö (2003). Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta. 21.11.2003. Dnro YM7/553/2003.

Ympäristönsuojeluasetus. Suomen säädöskokoelma 169/2002.

Ympäristönsuojelulaki. Suomen säädöskokoelma 86/2000.

